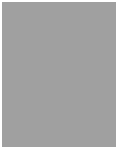

ESSAYS OVER ONDERWIJS EN KINDERARBEID IN PORTUGAL

Samenvatting

In dit proefschrift worden kinderarbeid en onderwijs in Portugal geanalyseerd vanuit een historisch en hedendaags gezichtspunt. Het proefschrift bestaat uit drie essays. Daarin wordt geprobeerd een evenwicht te vinden tussen onderzoek in de lokale context en een vergelijking met een internationale context.

Het eerste essay bevat een analyse van de ontwikkelingen op het gebied van kinderarbeid in Portugal. Het essay is gebaseerd op kwalitatieve en kwantitatieve informatiebronnen. De kwalitatieve bronnen zijn rapporten van onderwijs- en arbeidsinspecteurs, conferentieverslagen van juristen en advocaten en parlementaire verslagen; de kwantitatieve bronnen zijn de resultaten van enquêtes binnen de industrie, op het gebied van arbeid en onder huishoudens in de 19e en 20e eeuw. Kinderarbeid kwam veel voor tot halverwege de 20e eeuw, maar begon daarna af te nemen. Deze afname ging in de jaren 60 en vooral in de jaren 80 steeds sneller. Dit onderzoek wijst erop dat er door de veranderende behoeften van de binnenlandse economische structuur minder vraag was naar kinderarbeid. Dit kwam ook tot uiting in de normen en waarden die de politieke leiders aanhingen en in hun bereidheid om wettelijke maatregelen te nemen en in te voeren. De resultaten wijzen erop dat het in ontwikkelingslanden beschikbaar stellen van betaalbare (of zelfs gratis) arbeidsbesparende technologie de vraag naar kinderarbeid kan beperken. Ondanks de lange periode van afname van kinderarbeid kon rond het begin van het nieuwe millennium nog 8-12 procent van de Portugese kinderen tussen de 6 en 15 aangemerkt worden als werkzaam.

Het tweede essay behandelt de patronen van de huidige kinderarbeid in Portugal, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen de effecten van economische activiteiten en huishoudelijk werk op schoolprestaties van kinderen. Het is vanuit beleidsoogpunt belangrijk om een onderscheid maken tussen verschillende typen werk omdat het helpt oplossingen op maat te vinden. In dit onderzoek is een instrumentele variabelen-benadering gebruikt om het verband tussen schoolsucces en kinderarbeid te bepalen. Economische activiteiten staan schoolsucces in de weg, terwijl huishoudelijk werk niet nadelig lijkt te zijn. Dit negatieve verband zou te maken kunnen hebben met de onderdanige, niet-creatieve en niet-ondernemende aard van de werkzaamheden van kinderen. Uit de resultaten blijkt ook dat het relevant is om rekening te houden met selectie-effecten.

Het derde essay gaat over de determinanten van de tegenwoordige schoolresultaten en over het verband tussen de belangstelling die kinderen voor school hebben en schoolprestaties. Het onderzoek in dit essay is gebaseerd op een grote hoeveelheid wetenschappelijke literatuur op het gebied van onderwijs economie en onderwijspsychologie. Dit onderzoek houdt rekening met de effecten van een breed scala aan individuele, gezins- en schoolkenmerken, en het unieke ervan is bovendien dat het zich richt op de rol van een doorgaans onderbelichte eigenschap: de belangstelling van kinderen voor school. Het empirisch onderzoek in dit essay is gebaseerd op cross-sectionele en paneldata.

Na correctie voor tijdsafhankelijke niet-observeerbare kenmerken en pogingen om de gelijktijdige bepaling van belangstelling en prestaties af te zwakken, wijzen de schattingen erop dat kinderen met veel belangstelling voor school in 1998 6 tot 9 procent minder kans hadden om tussen 1998 en 2001 te blijven zitten dan kinderen met weinig of een gemiddelde belangstelling voor school. De resultaten wijzen op het belang van niet-cognitieve eigenschappen voor het bepalen van de schoolresultaten van kinderen en ondersteunen het idee dat de ontwikkeling van niet-cognitieve vaardigheden kan dienen als een extra en belangrijk instrument om cognitieve prestaties te verbeteren.